

KÁRPÁTALJAI KULTÚRKRÓNIKA

(2022. JÚNIUS, JÚLIUS)

ELISMERÉSEK

* A kárpátaljai magyarságért végzett munkájáért és szociális tevékenységéért **Nagy Natália**, az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Filológiai Tanszékének docense kapta idén a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány *Jó Ember-díját*.

* A Magyar Színházak 34. Kisvárdai Fesztiváljának díjátadóján *Kisvárdai polgármesterének díját* a beregszászi Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház *Forráspont* című előadása nyerte el.

* **Andrij Csebikin**, az Ukrán Nemzeti Művészeti Akadémia elnöke kitüntető oklevelet adott át **Őry Lászlónak**, a nyíregyházi székhelyű Kárpátok Művészeti és Kulturális Egyesület (KMKE) elnökének a művészeti és kulturális munkája elismeréseként. Az általa vezetett

szervezetnek tagja lett több jeles kárpátaljai képzőművész.

* **2022. július 15. Csordás László**, a Rákóczi-főiskola Filológia Tanszéke Magyar Tanszéki Csoportjának oktatója sikeresen, legmagasabb pontszámmal, summa cum laude minősítéssel védte meg *A peremlét zátonyán – Az idegenség dinamikája Szilágyi István regényeiben* című PhD-disszertációját a Debreceni Egyetem Irodalom- és Kultúratudományok Doktori Iskolájában. Az értekezés az alábbi linken érhető el: <https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/335641>

* Ukrajna Kulturális és Információs Politikai Minisztériuma jóváhagyta a Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács, valamint a gecsei lakosság támogató levelét, s felvette a szellemi kulturális örökség nemzeti listájára a *kárpátaljai magyar szilvalekvárfőzés hagyományát*.

Gratulálunk!

FONTOSABB ESEMÉNYEK, RENDEZVÉNYEK

JÚNIUS

* A Rimay János Alapítvány szervezésében megrendezték a Kárpát-medencei és V4 Költészeti Fesztivált. Ennek keretében nyolc helyszínen (Szerencs, Vásárosnamény, Kisvárd, Mátészalka, Nagykapos, Kassa stb.) 20 anyaországi, külhoni, szlovák, lengyel és más országbeli költő találkozott az olvasóközönséggel. **Alicja Kuberska** (Lengyelország), **Tari István** (Délvidék), **Vörös István** (Budapest), **Oláh András** (Mátészalka) és mások társaságában két földink, **Vári Fábian László** és **Finta Éva** is felolvasást tartott.

* Kovács Vilmos születésének 95. évfordulóján online hirdette ki a VII. Internetes Vers- és Prózamondó Verseny eredményét a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság (KVIT). 96 fiatal küldte be pályamunkáját. Az internetes versmondó verseny videóit a Kovács Vilmos Irodalmi Társaság YouTube-csatornáján elérhetők.

* A Pest Megyei Levéltárban hibrid módon – online (Zoom) formában is – lezajlott a Gulágkutatók Nemzetközi Társaságának ([emlekezések/\) tisztújító közgyűlése **dr. Bognár Zalán** történész, a Károli Gáspár Református Egyetem tanészkezető docense, a Magyar Nemzeti Levéltár Gulág- és Gupvikutató Intézetének igazgatója elnökletével. A kárpátaljai tagok közül **Bimba Brigitta**, **Dupka György**, **Fuchs Andrea** és **Molnár D. Erzsébet** is részt vett a fórum munkájában.](https://www.gulag.hu/tanulmányok-vissza-</p>
</div>
<div data-bbox=)

* Megrendezésre került a 93. Ünnepi Könyvhét a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése szervezésében. **Dupka György** kiadóvezető kérésére a Szlovákiai Magyar Írók Társaságának (SZMÍT), nevezetesen **Hodossy Gyula** elnöknek köszönhetően a Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozat legújabb kiadványait szolidaritásból befogadták a 78. számú Vörösmarty téri pavilonba, ahol a kárpátaljai alkotók nagy barátja, **Bihari Zoltán** és csapata viselte gondjukat. A könyvheti megnyitón jelen volt **Dupka György** sorozatszerkesztő és felelős kiadó, **Fuchs Andrea** projektmenedzser, **Szemere Judit** szerkesztő, akik a határon túli és az anyaországi szerzőkkel, olvasókkal is találkoztak.

* A Napkút Kiadó Kft. az Ünnepi Könyvhéten újdonságként mutatta be a *Hetvenesek Társasága. 1952. Napkút-évkönyv* című reprezentatív gyűjteményét. A 90 szerző között Kárpátalját **Dupka György** író, történész és **Füzesi Magda** költő képviseli.

* A 93. Ünnepi Könyvhéten a Magyar Napló Kiadó sátrában **Finta Éva** a *Noé bárkáján rózsató* c. válogatott versgyűjteményét dedikálta; a Méry Ratio Kiadó pavilonjában **Csernicskó István** *Az ukrainai többnyelvűség színe és fonákja* című kismonográfiáját, ugyanitt **Orosz Ildikó** *A magyar oktatásért Kárpát-alján* c. tanulmánykötetét, **Milován Sándor** *Csak lazán, csak humorral* című kispóza-gyűjteményét, **Matl Péter** köztéri alkotásait bemutató albumát dedikálta. A Kiskapu Kiadó pavilonjában a nagyszőlősi származású **Riskó Marianna** legutóbb megjelent *Chira Sándor munkácsi püspök élete és vértanúsága* c. monográfiáját, a Nap Kiadó pavilonjában a beregszászi születésű **Gerzsenyi Gabriella** *Brüsszel után szabadon* című novelláskötetét látta el kézjegyével.

* Az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) kezdeményezésére elindult az *Új tudományos zsebkönyvtár* sorozat. **Fedinec Csilla**, az ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont tudományos főmunkatársa *Kárpátalja: örökség és társadalom* című kötetével nyitotta meg a sorozatot.

* A Momentum Doctorandus (MD), a kárpátaljai magyar doktoranduszok szervezete a Domus konferencia- és kiadványtámogatási programjának segítségével *Terítéken*

a tudomány. Természettudományt mindenkinek! címmel tanulmánykötetet jelentetett meg. A kötet főszerkesztője **Fazekas Andrea** irodalomtörténész, az MD elnöke, szerkesztők: **Kosztur András**, **Linc Annamária**. A kiadvány a természettudományok területén kutató fiatal magyar kárpátaljaiak (**dr. Hadnagy István**, **dr. Himics László**, **dr. Jevcsák Szintia**, **dr. Kolozsvári István**, **Szanyi István** és **dr. Vince Tímea**) munkáit tartalmazza: <http://real.mtak.hu/143072/2/md%20kottetkesz%20nyomda.pdf>

* **Vári Fábrián László** Kosuth-díjas költő, irodalmi akadémikus *Tábori posta. Szovjet mündérban Poroszföldön* c. 2011-ben a Kortárs Kiadónál napvilágot látott regénye 2022-ben lengyel fordításban (fordító: Katarzyna Chocholek) is megjelent Krosnában. Ehhez előszót **Marcusák Gergely** költő, irodalomtörténész írt.

* A kárpátaljai gyökerekkel rendelkező **Gecse Géza** történész *Az orosz nagyhatalmi politika 1905–2021* címmel új könyvet írt, amelyben vizsgálat alá veszi az orosz birodalmi gondolkodásmód és politika összefüggéseit. A Ludovika Egyetemi Kiadónál megjelenő művéről a Hit rádióban mesélt: https://www.youtube.com/watch?v=Gr7We_zzHsM

* A Péterfalvi Képtárban megnyílt a Szervátiusz-díjas **Homoki**

Gábor festőművész tárlata, ahol a Claritas Trió közreműködésével játékonysági koncert is zajlott.

* A Pro Arte – Munkács civil szervezet megrendezte a X. Kárpátaljai Nemzetközi Szobrásztábort a Királyfiszálláson található Kvitka Polonini szanatóriumban. **Matl Péter** elmondta, hogy az elkészült műveket odaajándékozzák Záhony, Kisvárdá, Lónya, Barabás, Beregsurány, Tiszabecs, valamint Tarpa községeknek. A Nyugat-Ukrajnába menekült szobrászművészek hálájuk és köszönetük jeléül szimbolikus ajándékot készítenek, melyek időtálló térbeli emléket állítanak annak a sok-sok önkéntesnek, akik nemcsak a határmenti településekről, hanem az egész ország területéről segítik a mai napig a menekülteket.

* A Kárpátaljai Szövetség és a Magyar Értelmisségek Kárpátaljai Közössége rendezésében irodalmi-művészeti este került sor Budapesten. A program első részében **Fazekas Andrea** irodalomtörténész beszélgetett az elsőkötetes **Csornyij Dáviddal** (*A jelzőlámpák diktatúrája*. Versek), **Kopriva Nikolett** (*Amire csak a fák emlékeznek*. Versek) és **Kertész Dáviddal** (*A keresztúri vámpír*. Kisprózák). Az est második felében a történelem kapott főszerepet, **Kosztur András** történész beszélgetett **Botlik József** történésszel (*Nemzetünket*

*szolgálták. A visszacsatolt területek felsőházi és képviselőházi tagjai a Magyar Országgyűlésben [1938-1944]), továbbá Dupka György szerkesztővel, történésszel („Jön még egy új világ.” *A magyar 56 kárpátaljai kézikönyve*, „*A felnégyelt hazá*” 100 év versei Trianontól napjainkig.) a legutóbb megjelent könyvek kapcsán. **Varga Katica** ungvári származású énekmondó kárpátaljai és határon túli magyar költők megzenésített verseit adta elő.*

* A megyeszékhelyen újra kihelyezték **Abu Abdallah Muhammad ibn Muhammad al-Idriszi** arab térképész, földrajztudós és utazó bronz miniszobrát. Ezt **Fegyir Sandor** ismert turisztikai szakértő jelentette be a Facebookon.

* A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) konferenciatermében megrendezték az MMA Irodalmi Tagozata *Élőfolyóirat* estjét, amelyen a 20 éves kárpátaljai *Együtt irodalom-művészet-humán tudományok-kultúra* című folyóiratot ünnepezték. A jeles eseményt a házigazda, **Vári Fábián László**, az *Együtt* folyóirat szerkesztőbizottságának elnöke, az MMA irodalmi tagozat vezetője nyitotta meg. Köszöntőt mondott **Mezey Katalin**, Kosuth-díjas költő, író, az *Élőfolyóirat* rendezvénysorozat háziasszonya. Vári Fábián László bemutatta az *Együtt* című folyóiratot. **Dupka**

György laptulajdonos beszámolt az eltelt húsz esztendő nehézségeiről és sikereiről. Az est résztvevői, **Varga Katica** előadóművész, **Ferenczi Attila** színművész a folyóirat aktív szerzőinek alkotásait szólaltatták meg. **Shrek Tímea** beregszászi író egyik legújabb, *Akit megcsókolt a halál* című novelláját olvasta fel. Végezetül **Dupka György** beszámolt Kárpátalja mai gazdasági-politikai viszonyairól, a kárpátaljai magyarság sorsának változásairól. Zárszót mondott **Vári Fábián László** Kosuth díjas költő. Az említettekén kívül a folyóirat szerzői is jelen voltak: **Elbéné Mester Magdolna**, **Gerzsenyi Gabriella**, **Fuchs Andrea**, **Füzesi Magda**, **Kopriva Nikolett**, **Kovács Sándor**.

* Megjelent a hatvan évvel ezelőtt született néhai **Soós Kálmán** *Belpolitikai harc a Magyar Királyságban* a XVII. század 60-as éveiben (*Az 1664–1670. évi főnemesi összeküvés*) című munkája. A kötettel a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elhunyt rektorára, az MTA köztestületének külső tagjára emlékeztek.

* Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és a Kronosz Kiadó gondozásában megjelent „*VISSZHANG: Az 1956-os magyar forradalom és az ukrán társadalom a KGB dokumentumainak tükrében*” című könyv bemutatójára került sor

az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára dísztermében. Az összeállítók nevében a kötetet bemutatta mások mellett **Baráth Magdolna**, a magyar rész szerkesztője. A gyűjtemény egyik összeállítója, a munkácsi származású **Olekszandr Pahirya** jeles ukrán történész 70 oldalas bevezető tanulmányában többek között ez olvasható: „*A kárpátaljai magyar lakosságnak a magyar forradalom eseményeivel kapcsolatos reakcióiról a legalapabb elemzések Dupka György és Váradi Natália tollából születtek.*” Egyúttal felsorolja a két kárpátaljai kutató forrásértékű munkáit, akiknek az alap kutatásaira támaszkodtak. A könyvbemutatón megjelent **Dupka György** köszönetét fejezte ki a gyűjtemény szerkesztőinek.

* Az orosz és szovjet szerzők művei kikerülnek az iskolai világirodalom tantervből – írja az osvita. ua. Az ukrán iskolások nem fogják tanulni többek között *Alekszandr Puskin*, *Ivan Krilov*, *Anton Csehov*, *Mihail Lermontov*, *Mihail Bulgakov*, *Lev Tolsztoj*, *Ivan Turgenyev*, *Ivan Bunyin*, *Oszip Mandelstam*, *Viktor Nyekraszov*, *Alekszandr Blok*, *Fjodor Dosztojevszkij*, *Alekszandr Gribojedov* műveit. Az eltávolított szerzők alkotásait az irodalmi folyamatnak megfelelően és a tanulók életkori sajátosságait figyelembe véve külföldi írók műveivel helyettesítik.

* Budapest Főváros Levéltára és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága megrendezte *A kárpátaljai magyarok és németek internálása és deportálása 1944 és 1955 között* című általuk megjelentetett kötet prezentációját a Teve utcai székház Gárdonyi Albert termében. **Torma Katalin** szerkesztő konferálásában köszöntő beszédet mondott mások mellett **Olekszij Korszun** kötet-szerkesztő. A levéltári iratok és dokumentumok szerkesztésében közreműködött a beregdéai **Kosztjó Gyula** fiatal történész, aki egyben a bevezető tanulmány szerzője is. Az előadók egybehangzóan állapították meg, hogy az ukrán–magyar projekt keretében megvalósult dokumentumgyűjteményt „*a történészek és nem történészek egyaránt hasznos olvasmánynak fogják tartani*”. A könyvbemutatón az említettekén kívül, mások mellett jelen volt **Fuchs Andrea, Molnár D. Erzsébet, Tóth Mária, Dupka György, Szalipszky Endre, Bognár Zalán, Tóth Mihály**, akik **Olekszij Korszun** kötet-szerkesztő baráti köréhez tartoznak, és közreműködtek a gyűjtemény ukrán és magyar változatának megjelentetésében.

* Betiltják az orosz zenék sugárzását az ukrán médiában és a közterületeken. A tervezetet Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának 303 képviselője szavazta meg. A népi küldöt-

tek az orosz és fehérorosz könyvek behozatalát is megtiltották.

* Ismét a kárpátaljai magyarságról ír a New York Times, amelynek stábjba június elején járt Kárpátalján – tudatta Faragó István, az Index munkatársa (<https://index.hu/kulfold/2022/06/21/ukrajna-karpatalja-new-york-times>). Nem először közölt cikket a kárpátaljai magyarságról a New York Times, amely megkérdőjelezi Ukrajnához való lojalitásukat. Mások mellett megszólaltatják Zubánics Lászlót, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség vezetőjét is, aki szerint a helyi magyarok részben azért néznek magyar csatornákat, mert az ukránnal szemben azok foghatók, emellett kiemelte, hogy sok család kizárólag a magyar állam támogatásainak köszönhetően tudott Kárpátalján maradni és dolgozni.

* A „Ma” Művészeti Közösség elnevezésű jótékonsági alapítvány szervezésében (elnöke **Jurij Dik**) a háború áldozatainak emléknapja tiszteletére művészeti kiállítást nyitottak az ungvári szabadtéri néprajzi múzeumban. A tárlaton 21 művész 35 munkája látható, többek között a kárpátaljai **Kopriva Attila, Olekszandr Sándor, Györke Géza** és **Vira Hrabar** alkotásai

* A makkosjánosi Helikon Hotelben a MÉKK és a KMMI képviselői (**Dupka György, Fuchs Andrea,**

Szemere Judit) is részt vettek irodalmi életünk támogatójának, **Beke Mihály Andrásnak**, Magyarország Beregszászi Konzulátusa ideiglenes ügyvivőjének búcsúköccintésán, abból az alkalomból, hogy lejárt öt-éves megbízatása. Ezentúl **Gyebnár István** fogja ideiglenes ügyvivőként vezetni a beregszászi konzulátust.

*A Kulturális és Információpolitikai Minisztérium határozata értelmében a szovjet korszak alakjainak állított emlékműveket kivonják az állami nyilvántartásból – számolt be a tárca Telegram-csatornáján. Például Kijevben áthelyezik vagy lebontják *Bojcsenko*, *Bozsenko* és *Krupszkaja* mellszobrát, *Kirponosz*, *Frunze* és *Kovpak* emlékművét, valamint *Zukov marsall* emléktábláját.

* A Debreceni Egyetem és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) gyümölcsöző együttműködése keretében megrendezték a *Kárpátalja története. Örökség és kihívások* című monográfia ünnepélyes bemutatóját a Debreceni Egyetem Tanárképzési Központjában. A kiadvány egy összefoglaló jellegű munka, ami a mai Kárpátalja területének történetét mutatja be az őskortól a jelenkorig. A kötet bemutatásában mások mellett közreműködött **dr. Csatáry György**, a II. RF KMF Történelem- és Társadalomtudományi Tanszék vezetője, főiskolai docens, **prof. dr. Püski**

Levente egyetemi tanár, **dr. Molnár D. István** főiskolai docens, **dr. Szakál Imre** főiskolai docens.

* *Kárpátok bercein innen: a kárpátaljai magyarság jelene és jövője* címmel tartottak fórumbeszélgetést Sátoraljaújhelyen a Rákóczi Szabadegyetemen. A programon **Orosz Ildikóval**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnökével, **Brenzovics Lászlóval**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnökével, valamint **Vidnyánszky Attilával**, a Nemzeti Színház vezérigazgatójával beszélgetett **Iváncsik Attila** kárpátaljai újságíró. A záró körkérdésben a kárpátaljai magyarság helyzetjelentése mellett a jövőképről is szó esett. A beszélgetés résztvevői mindannyian bizalmukat fejezték ki afelől, hogy Kárpátalján a magyarság, a nehéz helyzet ellenére is meg tud majd maradni.

* Megjelent a *Partium* irodalmi folyóirat 2022/2. nyári száma. Olvasható benne többek között **Oláh András** főszerkesztő *Küldetésben* című, a 70 éves **Dupka György** íróval, történésszel készített interjúja. A következő linken érhető el:

<https://issuu.com/norton69/docs/partium-2022-06-13>. A több mint 30 jeles anyaországi és külföldi szerző társaságában a lapban verseivel szerepel **Vári Fábrián László** Kosuth-díjas költő is.

JÚLIUS

* *Ecsettel a békéért* címmel egyhetes alkotótábort szervezett a nyíregyházi székhelyű Kárpátok Művészeti és Kulturális Egyesület (KMKE, elnöke **Óry László**, az alkotótábor kurátora **Kopriva Attila**) Tiszapéterfalván. A magyarországi és kárpátaljai képzőművészek összefogásából alakult egyesület idén ünnepli fennállásának tizenötödik évfordulóját. Az alkotótáborban részt vett **Andrij Csebikin** (Kijev), **Angyalossy Sándor** (Munkács), **Borisz Kuzma** (Ungvár), **Erfán Ferenc** (Ungvár), **Homoki Gábor** (Tiszapéterfalva), **Ihor Lucenko** (Munkács), **Jurij Selevickij** (Munkács), **Kopriva Attila** (Munkács), **Matl Péter** (Munkács), **Olekszandr Zsilcov** (ideiglenesen Munkácson tartózkodó, Donyeckből majd Kijevből menekült művész), **Szerhij Biba** (Ungvár), **Szerhij Lakatos** (Munkács), **Villásek Tibor** (Munkács), valamint a fotográfus **Andrej Avdeenko** (Kijev).

* A „GENIUS” Jótékonysági Alapítvány („GENIUS” JA) második alkalommal szervezte meg verstáborát, melynek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziuma adott otthont. Az ötnapos táborban a résztvevőkkel **Gál Natália**, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színmű-

vésze, **Kudlotyák Krisztina**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Szakgimnáziumának oktatója és **Mónus Dóra**, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház segédszínésze foglalkoztak.

* A Szent Anna Karitászt szervezésében vetítették le a *Magyar Passió* című filmet Beregszászban. A rendezvénynek a Pásztor Ferenc Közösségi Ház adott otthont. A filmvetítés és az azt követő közönségtalálkozó díszvendége **Eperjes Károly** színművész, a film egyik főszereplője és rendezője volt.

* **Dupka György**, a Szolyvai Emlékparkbizottság felelős titkára és a testület képviselői terepszemlélt tartottak az emlékparkban. **Argyelán György** főgondnok és csapata többek között felújította az NKVD által meghurcolt magyar parlamenti képviselők emlékkeresztjét, **Fuchs Andrea** felújította a paszikai női kolostortól nem messze lévő honfoglaláskori magyar harcos sírhegyén felállított emlékoszlopot. Az ukrán és magyar feliratokat sikerült bearanyozni, így már az úttestről is olvasható az emlékmű felirata.

* A Magyar Napló júliusi számában **Kovács Újszászy Péter** beszélgetése olvasható **Kopriva Nikolett** költővel.

* Fennállásának 25. évfordulóját ünnepli a Credo verséneklő együttes, amelynek alapítója **Ivaskovics**

József ungvári zeneszerző. Feladatuknak tekintik a magyar értékek és kultúra ápolását és megőrzését, többek között a kárpátaljai költők megzenésített verseinek népszerűsítését. A Credo rendszeresen szervez zenei táborokat és zenei műhelyeket is működtetnek.

* **Glück Gábor** festőművész és grafikus 40 alkotásából nyílt kiállítás a Munkácsy Mihály Magyar Ház tetőtéri galériájában a képzőművész születésének 110. évfordulója alkalmából. A jubileumi tárlatot **Tarpai József**, a Munkácsy Mihály Magyar Ház igazgatója nyitotta meg. Szakmai szempontból **Kopriva Attila** munkácsi festőművész, **Borisz Kuzma**, az Ukrán Nemzeti Képzőművészeti Egyesület kárpátaljai szervezetének vezetője összegezte a festő- és grafikusművész életművét. A megnyitón részt vett **Homoki József**, a festő és grafikus veje, a Glück Gábor Jótékonyági Alapítvány igazgatója, aki a család nevében mondott köszönetet a kiállítás megvalósításáért. Érdekességként a rendezvényre magával hozta **Glück Gábor** 1958-ban kapott ezüstérmét, melyet a művész *Favágók* című monumentális festményével nyert el a Brüsszelben megrendezett világkiállításon.

* **Roman Murnik** szobrászművész a népszerű cseh szlovák mesefilmhőst, a Kisvakondot (Krték) formázta meg bronzból. 2022-ben

ez az első miniszobor, amelyet kihelyeztek a megyeszékhelyen. A híres animációs karakter miniplasztikáját a Masaryk híd betonkorlátján avatták fel. A város 51. miniszobrát a Krték animációs hős megjelenése 65. évfordulójának szentelték.

* **2022. július 15.** A kolozsvári *Helikon* honlapján **Shrek Tímea Akit megcsókolt a halál** című novellája már online is elérhető: <https://www.helikon.ro/bejegyzesek/akit-megcsokolt-a-halal>

* **Shrek Tímea Halott föld ez c.** novelláskötetéről **Kincses Krisztina** recenziót írt: <https://helyorseg.ma/rovat/szempont/kincses-krisztina-osszetort-pillanatok-megkopt-emelek-n-recenzio>

* Szerhij Vahanov, donyeck megyei katonai tudósító fotóiból nyílt kiállítás Ungváron. Az alkotó az „*Orosz–ukrán háború krónikája*” címet viselő tárlatán csaknem 40 művét mutatta be, melyet az elmúlt négy év során készített. A kiállításnak a Kárpátaljai Akadémiai Ukrán Zenei és Drámai Színház biztosított helyszínt.

* Drámapedagógiai programozatot indított óvodások számára a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet. Ezúttal *A kiskondás* című mesejátékot a P. Frangepán Katalin Gimnázium Beregszászi Bázisóvodájában mutatták be **Gál Natália**, a beregszászi színház művészenek előadásában. A meseelőadás ren-

dezője és dalszerzője **Gál Natália** színművésznő, a dalokat **Jackánics László** hangszerelte, a jelmez és a kellékek **Papp Viktória** kézműves munkáját dicsérik. A tervek szerint Kárpátalja tizenkét óvodájában tekinthetik meg a későbbiek során a gyerekek.

* Csendes koszorúzással emlékeztek a kárpátaljai magyarság képviselői a Rákóczi-szabadságharc első győztes csatájának 319. évfordulójára a KMKSZ szervezésében. Aréztvevők a tiszaujlaki egykori Sóház falánál és a Tiszabökény-Tiszabecs-Tiszaujlak határában a turulmadaras emlékműnél tették tiszteletüket. Az eseményen jelen volt és koszorúzott mások mellett **Bacsikai József**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja, **Gyebnár István**, a beregszászi konzulátus misszióvezetője, **Barta József**, a KMKSZ alelnöke, a megyei tanács képviselője, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Orosz Ildikó**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, **Oroszi József**, a Tiszapéterfalvi Kistérség polgármestere, továbbá a megyei tanács, a civil szervezetek képviselői.

* A Beregszászi Római Katolikus Egyházközség kiállítást szervezett a Pásztor Ferenc Közösségi Házban, melyen a beregszászi születésű **Ruszin Noémi** fiatal festőművész alkotásait mutatták be *Utópia* címmel. **Kulin Ágnes**, a Révész

Imre Társaság elnöke, az esemény kurátora adott bővebb ismertetést a jelenlévőknek a festőművésznő életéről és műveiről.

* A 31. Bálványosi Nyári Szabadegyetem és Diáktábor (Tusványos) kulturális, irodalmi rendezvényein a beregszászi **Csorniy Dávid** költő is jelen volt.

* **Csordás László**: *Utazni, újra.* *Ungvár* című írása megjelent: *Alföld*, 71. évf. 9. sz.

* A Petőfi Irodalmi Ügynökség szervezésében a Művészetek Völgye Fesztiválon bemutatták „Ha bármit lehetne” – KMI 12 2022. évi antológiáját a programba beválogatott költőkkel, írókkal. Mások mellett a szerzők közül fellépett **Kopriva Nikolett** és **Lőrincz P. Gabriella**, beszélgetőtársuk **Luzsicza István**.

* **Csordás László** recenziója **Gorzó Katalin** *Boszorkányság nyugaton. Nyugat-európai boszorkányüldözések kultúranropológiai vizsgálata* c. kötetéről a KVIT honlapján is olvasható.

* Kijevi tartózkodása alatt megkoszorúzta Petőfi Sándor szobrát **Bacsikai József**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja. A diplomata a helyszínen találkozott **Magyar Árpád István** képzőművész, író, tudóssal is, aki az elmúlt években megírta a *Magyarok Kijevben* című könyvet. **Bacsikai József** a helyszínen azt mondta: Magyar

Árpád, hősként a legnehezebb időkben is kitartott az ukrán fővárosban: <https://youtu.be/Ac4oKyYR-8I>

* A II. RF KMF aulájában, ünnepélyes keretek között nyitották meg a „GENIUS” Jótékonyági Alapítvány hetedik színjátszó táborát. A beregszászi színészek által patronált tábor ötnapos programjára mintegy 60 kárpátaljai iskolás jelentkezett.

* A Kórkép.sk nevében **Nagy Erika**, a kiadvány munkatársa **Dupka György** írótól, történésztől aziránt érdeklődött, hogy milyen következményekkel jár a nyelvtörvény újabb cikkelyének be nem tartása. Az interjú apropója, hogy július 16-án lépett hatályba a nyelvtörvény 27. cikkelyének második és hatodik része. Összességében a jövőnket is érintő, nem szívderítő olvasmány, ám fel kell készülnünk az újabb kihívásokra.

* **Dupka György** történész meghívást kapott egy beszélgetésre a Karc FM Rádió – a NEB szakmai támogatásával készült – Farkasverem című műsorába. A műsor vezetője **Belénessy Csaba**. A NEB részéről **Ötvös István**nal hármásban beszélgettek **Belénessy Csabával**, melynek apropója egy – a közelmúltban megjelent és Budapesten is bemutatott – kötet, melynek címe: *A kárpátaljai magyarok és németek internálása és deportálása 1944 és 1955 között*. A levéltári iratok és dokumentumok összeállítója **Olekszj Korszun**. Dupka György a szerkesztőbizottság

egyik tagjaként közreműködött a forráskötet összeállításában.

* A KMMI-honlapján is olvasható a húsz éves Együtt című, irodalmi-művészeti-humán tudományok-kultúra folyóiratunk 2022. 3. száma. Eddig már 30470 olvasó követi az epa.oszk.hu felületen folyóirat kiadásunkat, olvassák a két évtizede kiadott lapszámok elektronikus változatát: (<https://epa.oszk.hu/html/vgi/boritolapuj.phtml?id=595>)

* **Ljuba Jakimesuk** versei **Nagy Tamás** fordításában olvashatóak a *Kalligram* folyóirat legutóbbi lapszámában.

* 92. születésnapját ünnepelte **Lizanec Péter** nyelvész, az Ungvári Nemzeti Egyetem professzora, a Hungarológiai Intézet korábbi vezetője, az MTA köztestületének külső tagja. 1930. július 2-án született a szolvyvai járási Izvor község erdőmunkás családjában: <https://kiszto.net/2022/07/02/lizanec-peter-professor-92-eves/>

* Nem utazhatnak külföldre Ukrajnából a kettős állampolgársággal rendelkező hadköteles férfiak – közölte az Állami Határőrszolgálat a hivatalos Facebook-oldalán, adta hírül a korrespondent.net hírportál.

* A Clío Intézet honlapján már olvasható földink, **Kosztjó Gyula** történész „*A kommunizmus nagyobb tért nem tudott hódítani*” című új könyve, melynek témája a Tanácsköztársaság története Kárpátalján. A kötet

a Clio Intézet honlapjáról tölthető le: www.clioinstitute.hu Lásd bővebben: **Veszprémi László Bernát** beszélgetése **Kosztó Gyulával**: *Így tombolt a Tanácsköztársaság Kárpátján* – új könyv tárgyalja 1919 ismeretlen eseményeit: <https://mandiner.hu>

KÖNYVESPOLC – 2021

Az Együtt című irodalmi-művészeti-kulturális-humán tudományi folyóirat 2002–2022 között megjelent számai itt tekinthetők meg:

<http://kmmi.org.ua/konyvtar/folyoiratok/egyutt>

Megjelent a folyóirat 2022. évi 1., 2., 3. lapszáma.

KÁRPÁTALJAI MAGYAR KÖNYVEK

(Sorozatszerkesztő és felelős kiadó: Dupka György)

MEGJELENT

Dupka György–Fuchs Andrea: *30 év a Kárpátaljai magyar könyvkiadás szolgálatában. Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozat bibliográfiája (1992–2022)*. Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2022.

https://kmmi.org.ua/uploads/attachments/books/books-pdf/2022/intermix_katalogus.pdf

Bartha Gusztáv. Kiút. Kisregény (Felelős szerkesztő: Marcsák Gergely). Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2022.

Tárolt változat: <https://mek.oszk.hu/22900/22951/>;

<https://kmmi.org.ua/konyvtar/konyvek/reszletes/kiut>

Ortutay Mária. Múltunk és jelenünk „lámpás emberei”. Interjúk, visszaemlékezések, önéletrajzi írások. (Felelős szerkesztő: Szemere Judit). Intermix Kiadó, Ungvár–Budapest, 2022.

Tárolt változat: <http://mek.oszk.hu/22900/22946/>;

<https://kmmi.org.ua/konyvtar/konyvek/reszletes/multunk-es-jelenunk-lampas-emberei>

ELŐKÉSZÜLETBEN

A GULÁG–GUPVI-kutatók nemzetközi fóruma Kárpátalján, 2021. Nemzetközi emlékkonferencia, Beregszász, 2021. november 18. A Szolyvai Emlékpark Évkönyve. Összeállította, a jegyzeteket írta: dr. Dupka György. Lektorálta: dr. Zubánics László. Felelős szerkesztő: dr. Zékány Krisztina. Szolyvai Emlékpark–MÉKK, Ungvár–Budapest, 2022.

Összeállította: Dupka György

